

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS 2016-2020 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2015 m. lapkričio 3 d. Nr. IV-750
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XI-977 „Dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių patvirtinimo“, 11 punkto 8 papunkčiu, Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015 „Dėl valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“, 4.1, 5.4, 5.9.2 papunkčiais, Šešioliktosios Vyriausybės 2012 - 2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 230 punktu, 2014-2020 metų nacionalinės pažangos programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014-2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“, 1.2.2, 3.2.4, 5.1.1, 5.2.1, 5.3.2, 6.1.1 papunkčiuose numatytais uždaviniais, 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 19 d. nutarimu Nr. 269 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“, 6.1 ir 6.8 papunkčiais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.5.2 papunkčiu, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 13 d. nutarimu Nr. 1469 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 8.4 papunkčiu, siekdamas tinkamai įgyvendinti valstybinio audito „Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas“ (Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2010 m. vasario 19 d. ataskaita Nr. VA-P-50-2-2) rekomendacijų įgyvendinimo plano 1 rekomendaciją, Lietuvos Respublikos Seimo audito komiteto 2011 m. gegužės 18 d. sprendimą Nr. 141-S-3 „Dėl valstybinio

audito ataskaitos „Kultūros paveldo išsaugojimas“ ir 2014 m. gruodžio 16 d. sprendimą Nr. 141-S-17 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimo strategijos“:

1. T v i r t i n u Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos 2016-2020 metų programą (toliau – Programa) (pridedama).

2. Į p a r e i g o j u Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktorę, atsakingą už Programos 2016-2018 metų veiksmų plano priemonių įgyvendinimą, užtikrinti šių priemonių vykdymą ir teikti informaciją apie Programos veiksmų plano įgyvendinimą pagal pareikalavimą.

3. S i ū l a u savivaldybėms dalyvauti įgyvendinant šio įsakymo 1 punkte nurodyto plano priemones.

4. P a v e d u įsakymo vykdymo kontrolę viceministrui pagal veiklos sritį.

Kultūros ministras

Šarūnas Birutis

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos

2015 m. rugsėjo 10 d. raštu Nr. SR-4122

SUDERINTA

Lietuvos savivaldybių asociacijos

2015 m. lapkričio 2 d. raštu Nr. (13)-SD-747

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos

2015 m. lapkričio 9 d. raštu Nr. (18-1)-D8-8253

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos

2015 m. lapkričio 6 d. raštu Nr. 2D-5202 (12.96)

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2015 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. ĮV-750

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS 2016-2020 METŲ PROGRAMA

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos 2016-2020 metų programos (toliau - Programa) paskirtis - nustatyti strateginius valstybinės kultūros paveldo apsaugos planavimo ir įgyvendinimo tikslus, uždavinius ir kryptis. Programa tvirtinama ir keičiama kultūros ministro įsakymu.

2. Programa parengta siekiant įgyvendinti Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2030“, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015 „Dėl valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“ (toliau – Valstybės pažangos strategija) nuostatas, Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XI-977 „Dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių patvirtinimo“, kryptis, 2014-2020 metų nacionalinės pažangos programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014-2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinė pažangos programa) uždavinius, 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 19 d. nutarimu Nr. 269 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“, 6.1 ir 6.8 papunkčius, taip pat atsižvelgiant į Viešojo valdymo tobulinimo 2012-2020 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. vasario 7 d. nutarimu Nr. 171 „Dėl Viešojo valdymo tobulinimo 2012-2020 metų programos patvirtinimo“, nuostatas, kurių tikslas – užtikrinti visuomenės poreikius atitinkančios viešosios politikos nustatymą, formavimą ir efektyvų įgyvendinimą: didinti viešojo valdymo procesų atvirumą ir skatinti visuomenę aktyviai juose dalyvauti, teikti geros kokybės administracines ir viešąsias paslaugas, stiprinti strateginio mąstymo gebėjimus viešojo valdymo institucijose ir gerinti jų veiklos valdymą. Viešojo administravimo modernizavimo prioritetą taip pat akcentuojamas Europos Vadovų Tarybos 2012 m. birželio mėnesį priimtame Augimo ir užimtumo pakte, kurio nuostatomis siekiama padėti Europos šalių ekonomikoms sparčiau atsitiesti po ekonominio sunkmečio ir geriau pasirengti galimiems ekonominiais sunkumams. Rengiant Programą, taip pat remiamasi Nacionalinėmis kultūros paveldo apsaugos politikos gairėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2012 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. ĮV-811 „Dėl Nacionalinės kultūros paveldo apsaugos politikos gairių patvirtinimo“.

3. Programa atitinka nuostatas, nurodytas Valstybės pažangos strategijoje ir Nacionalinės pažangos programoje:

- 3.1. išsaugoti ir aktualizuoti kultūros paveldą ir ugdyti visuomenės sąmoningumą;
- 3.2. didinti viešųjų paslaugų prieinamumą;
- 3.3. diegti į rezultatus orientuotą ir įrodymais grįstą valdymą;
- 3.4. plėtoti turizmo infrastruktūrą, išsaugojant kultūros ir gamtos paveldą;
- 3.5. siekti atkurti gerą kraštovaizdžio ir aplinkos būklę;
- 3.6. užtikrinti viešojo valdymo institucijų veiklos skaidrumą ir viešosios informacijos prieinamumą visuomenei.

4. Programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme (toliau – NKPAĮ) vartojamas sąvokas.

II. SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

5. Strateginis Programos tikslas – išsaugoti nekilnojamąjį kultūros paveldą, racionaliai išnaudojant valstybės išteklius ir įtraukiant dalyvauti visuomenę.

6. Pirmasis Programos tikslas – siekti visuomenės poreikius atitinkančio ir į rezultatus orientuoto bei įrodymais pagrįsto viešojo valdymo nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos srityje.

6.1. Situacijos analizė:

6.1.1. Kultūros paveldo apskaita (toliau – Apskaita) yra esminė valstybinės kultūros paveldo apsaugos politikos formavimo priemonė bei kultūros paveldo išsaugojimo prioritetinis darbas. Apskaitos pagalba apibrėžiama, kiek ir kokių kultūros paveldo vertybių valstybė siekia ir įsipareigoja išsaugoti, įvertinant valstybės biudžeto išteklius ir technines galimybes. Apskaita taip pat reikalinga kultūros paveldo objektų juridiniam įteisinimui. Nekilnojamojo kultūros paveldo juridinis įteisinimas (teisinė apsauga) yra visos kultūros paveldo apsaugos planavimo pagrindas. Kultūros vertybių registro (toliau – Registras) sudėtį bei apimtį sąlygoja ir visuomenės valia tausoti ir išsaugoti vertingiausius kultūros paveldo objektus. Siekiant efektyviai naudoti ir saugoti kultūros paveldo objektus greitų ekonominių ir socialinių pasikeitimų sąlygomis, būtina turėti maksimaliai išsamią, aiškią ir viešai prieinamą kultūros paveldo apskaitos dokumentaciją: nustatytas vertingąsias savybes, apibrėžtas teritorijas ir apsaugos zonas bei nustatytus saugojimo reikalavimus (režimus). Efektyvus apskaitos organizavimas ne tik užtikrina racionalią kultūros paveldo apsaugą, bet ir sudaro prielaidas darniai plėtrai, kuriančiai geresnes sąlygas kultūros paveldo priežiūrai, naudojimui ir apsaugai organizuoti. Nepakankamai greita kultūros paveldo objektų apskaita ir stebėseną neleidžia tiksliai įvertinti nekilnojamojo kultūros paveldo situacijos ir nukreipti turimus resursus aktualiausiems ir svarbiausiems tvarkybos darbams finansuoti.

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės užsakymu atliktą viešosios įstaigos „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ (toliau – ESTEP) tyrimą „Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos (tvarkybos) paskatų sistemos vertinimas“ (toliau – ESTEP tyrimas), 2014 metų duomenimis vertingosios savybės yra nustatytos tik apie 30 proc. į Registrą įrašytų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų. Dėl nepakankamai sparčios ir nerezultatyvios nekilnojamojo kultūros paveldo apskaitos (vertingųjų savybių ir teritorijos ribų nustatymo ir tikslinimo) nėra tiksliai žinoma, dėl kokių vertingųjų savybių nekilnojamojo kultūros paveldo objektai yra saugomi. Apskaitos procesas vyksta per lėtai dėl daug laiko ir žmogiškųjų išteklių reikalaujančių didelės apimties apskaitos dokumentų rengimo, dėl nepakankamo finansavimo ir apskaitos dokumentus ruošiančių specialistų trūkumo. Paspirtinti kultūros paveldo objektų apskaitą šiuo metu trukdo apskaitos procesą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos ir tai, kad kultūros paveldo apskaita nėra prioritetas planuojant kultūros paveldo apsaugai skiriamus valstybės biudžeto asignavimus.

6.1.2. Apskaitos procesas turi būti tampa susietas su kultūros paveldo tyrimų vykdymu, kultūros paveldo objektų valdytojų ir visuomenės metodiniu konsultavimu bei informavimu, bendradarbiavimu su investuotojais, savivaldybėmis ir vietos bendruomenėmis. Šiuo metu apskaitos procesas vykdomas nepakankamai skaidriai, visuomenei nesudaromos galimybės pareikšti savo nuomonę dėl siūlomų naujai įregistruoti kultūros paveldo objektų bei jų reikšmės vietos bendruomenėms ir valstybei. Esami kultūros paveldo objektų valdytojai ir būsimi investuotojai į nekilnojamąjį turtą (kultūros paveldo objektus) neturi aiškios informacijos dėl kultūros paveldo apskaitos pokyčių ir poveikio jų turtui bei investavimo galimybėms ateityje. Vertingųjų savybių nustatymo vėlavimas privatiems investuotojams yra viena svarbiausių kliūčių, neleidžianti jiems ekonomiškai palankiu metu investuoti į nekilnojamojo kultūros paveldo objektus, nes negaudamas išsamios informacijos investuotojas nėra motyvuotas investuoti į kultūros paveldo objekto pritaikymą naudojimui, o valstybė tokiu atveju nepritraukia papildomų lėšų kultūros paveldo tvarkybai.

6.1.3. Šiuo metu Registre kaupiami duomenys yra fragmentiški. Dalis objektų neturi fotofiksavimo medžiagos, nustatytų vertingųjų savybių ir teritorijos ribų, taip pat daugeliui kultūros paveldo objektų nenustatytas reikšmingumo lygmuo. Duomenų kaupimas ir saugojimas yra numatytas NKPAĮ ir detalizuotas Kultūros vertybių registro nuostatuose. Registras neturi sąsajų su kitais šalies registrais, nors tokia sąveika yra numatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m.

rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1053 „Dėl Kultūros vertybių registro įsteigimo ir Kultūros vertybių registro nuostatų patvirtinimo“ patvirtintuose Registro nuostatuose. Naudojantis Registro duomenimis negalima nustatyti tikslaus visų kultūros paveldo objektų skaičiaus, o taip pat išskirti įregistruotų objektų grupių pagal jų pobūdį, būklę, vertingųjų savybių pobūdį, paveldo objekto sandarą ir statybai panaudotas medžiagas, reikšmingumo lygmenį. Todėl kyla grėsmė ne tik atskirų kultūros paveldo objektų išsaugojimui, bet ir trūksta duomenų įrodymais grindžiamos kultūros paveldo apsaugos politikos formavimui, t. y. racionaliems valdymo sprendimams priimti ir jų įgyvendinimo objektyviam vertinimui. Todėl, siekiant Registre esančius duomenis panaudoti politikos formavimui ir įgyvendinimui bei privačių investuotojų pritraukimui, yra būtina spartinti ir optimizuoti vertingųjų savybių nustatymo procesą.

6.1.4. Kultūros paveldo objektų tvarkyba ir pritaikymas turėtų vykti stengiantis suderinti jų vertingųjų savybių maksimalų išsaugojimą ir investuotojo planuojamą veiklą, kuriant ir plėtojant darnias kultūros paveldo objektų sutvarkymo ir pritaikymo naudoti vietos bendruomenių kultūros, socialiniams ir ekonominiams poreikiams nuostatas.

6.1.5. Dėl lėšų trūkumo ir vėluojančios kultūros paveldo apskaitos nespėjama laiku parengti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiųjų teritorijų planavimo dokumentų ir apsaugos reglamentų valstybės saugomoms kultūros paveldo vietovėms ir objektams, kuriuos jie privalo turėti vadovaujantis NKPAĮ nuostatomis. Minėtuose nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos dokumentuose nurodomi paveldosaugos reikalavimai ir specialieji saugomos teritorijos saugojimo režimai, kuriais privalu vadovautis kiekvienam už teritorijos arba objekto apsaugą atsakingam valdytojui ar naudotojui, planuojančiam vystyti ūkinę veiklą.

6.1.6. Kultūros paveldo objektų ir vietovių būklės stebėseną įgyvendinama nepakankamai rezultatyviai, nes visų kultūros paveldo objektų būklė nėra vertinama bent vieną kartą per penkerius metus, kaip numatyta teisės aktuose. Nepakankama nekilnojamojo kultūros paveldo stebėseną neleidžia pritraukti daugiau investicijų, nes nėra viešai prieinamos informacijos apie objektų būklę arba ji yra pasenusi dėl nereguliarios stebėsenos. Tvarkybos darbus inicijuojantys investuotojai ir paveldosaugos ekspertai, kurie dėl vienokių ar kitokių priežasčių yra susipažinę su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos (toliau – KPD) ir savivaldybių paveldosaugos padalinių stebėsenos metu surenkama informacija, savo raštuose Kultūros ministerijai apibūdina ją kaip nepakankamai išsamią ir savalaikę.

Nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų ir vietovių būklės stebėsenos duomenys turėtų būti panaudojami nuolatiniam kultūros paveldo objektų ir vietovių tvarkybos darbų poreikio stebėjimui ir indentifikavimui. Būtina, kad rengiant nekilnojamojo kultūros paveldo objektų ir vietovių stebėsenos apibendrinimą ir būklės kitimo prognozavimą valstybės mastu, šioje apžvalgoje būtų pateikiami duomenys apie tvarkybos darbų poreikį.

6.1.7. Teisės aktuose nėra aiškiai apibrėžtos (atskirtos) KPD ir savivaldybių vykdomos kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos administravimo funkcijos. Pagal NKVAĮ, apskaitą privalo vykdyti ne tik KPD, bet ir savivaldybės. Šiuo metu savivaldybių indėlis į kultūros paveldo apskaitą yra nežymus, per 10 metų parengta ir apsvaistyta daugiau kaip 400 objektų apskaitos dokumentacija. Tokią būklę lemia ir tai, kad NKVAĮ numatydamas tokią prievolę savivaldybėms, nenumatė priemonių (finansavimo) šiems tikslams įgyvendinti. Dėl neaiškaus funkcijų atskyrimo, savivaldybės kaip ir KPD, atlieka tų pačių kultūros paveldo objektų stebėseną, dalyvauja ir valstybės saugomų, ir savivaldybės paskelbtų saugomais, ir registrinių objektų apsaugos procese. Tačiau savivaldybės neturi nei finansinių, nei žmogiškųjų išteklių kokybiškai vykdyti visų skirtingos kultūrinės vertės ir svarbos kultūros paveldo objektų priežiūrą. KPD savo ruožtu vykdo tiek valstybės saugomų, tiek ir kitų registruotų kultūros paveldo objektų priežiūros ir apsaugos kontrolę. Todėl, siekiant išvengti funkcijų dubliavimosi, būtina atskirti KPD ir savivaldybių vykdomas kultūros paveldo apsaugos funkcijas, atsižvelgiant į kultūros paveldo objekto reikšmingumo lygmenį.

6.2. Uždaviniai pirmajam Programos tikslui pasiekti:

6.2.1. Spartinti kultūros paveldo apskaitos procesą ir tobulinti Kultūros vertybių registrą
Uždavinys bus įgyvendinamas šiomis pagrindinėmis kryptimis:

6.2.1.1. Nustatyti visų Registre esančių nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų vertingąsias savybes ir teritorijų ribas iki 2020 metų;

6.2.1.2. Peržiūrėti ir atitinkamai tobulinti kultūros paveldo apskaitą reglamentuojančius teisės aktus;

6.2.1.3. Gerinti informacijos paieškos Registre funkcijas;

6.2.1.4. Sukurti automatinę sąveiką tarp Registro ir Nekilnojamojo turto registro;

6.2.1.5. Sukurti paveldo objektų savininkų ir naudotojų išankstinio informavimo bei konsultavimo (iki įrašymo į Registrą ir po įrašymo) sistemą.

6.2.2. Tobulinti teritorijų planavimo dokumentų ir apsaugos reglamentų rengimo procesus bei efektyviau vykdyti stebėseną

Uždavinys bus įgyvendinamas šiomis pagrindinėmis kryptimis:

6.2.2.1. Nustatyti kultūros paveldo vietovių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiųjų planų ir kultūros paveldo objektų apsaugos reglamentų rengimo prioritetus;

6.2.2.2. Parengti kultūros paveldo objektų apsaugos reglamentus ir kultūros paveldo vietovių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiuosius planus;

6.2.2.3. Vykdyti nekilnojamojo kultūros paveldo objektų ir vietovių stebėseną ir kasmet teikti duomenų suvestinę, išvadas ir pasiūlymus;

6.2.2.4. Atlikti kultūros paveldo tvarkybos reglamentų ir statybos techninių reglamentų suderinamumo analizę.

6.2.2.5. Atskirti KPD ir savivaldybių vykdomas kultūros paveldo apsaugos funkcijas.

7. Antrasis Programos tikslas – siekti didesnio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos viešojo valdymo procesų atvirumo ir aktyvaus visuomenės dalyvavimo.

7.1. Situacijos analizė:

7.1.1. Pagal atliktą ESTEP tyrimą, pastebima, kad viena iš svarbiausių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų valdytojų identifikuotų problemų yra nepakankamas aktualios informacijos prieinamumas. Tvarkybos darbus ketinantiems pradėti nekilnojamojo kultūros paveldo objektų valdytojams ypatingai trūksta koncentruotai (vienoje vietoje) pateikiamos informacijos apie bendruosius paveldosaugos reikalavimus, valstybės, Europos Sąjungos (ES) struktūrinių fondų, Europos ekonominės erdvės (EEE) finansinių mechanizmų teikiamas finansavimo galimybes, viešųjų subjektų teikiamas paslaugas, gerosios praktikos pavyzdžius bei objekto valdytojui privalomus įgyvendinti reikalavimus. Šiuo metu nėra vienoje vietoje viešai skelbiamo nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų tyrimų sąrašo, ne apie visus valstybės ir savivaldybių biudžeto lėšomis finansuotus tyrimus informacija yra viešai prieinama. Ypač trūksta informacijos apie tai, kaip objekto valdytojui elgtis kultūros paveldo objekte ar jo teritorijoje, kaip parengti ir pateikti paraiškas KPD administruojamoms paveldotvarkos programoms. Šių programų prioritetai, atrankos kriterijai yra menkai susieti, nepapildo ir per mažai koreliuoja su kitų programų, kurios įgyvendinamos valstybės biudžeto lėšomis, nuostatomis.

7.1.2. Būtina nustatyti viešųjų investicijų į kultūros paveldo tvarkybą prioritetus ir aiškius investicijų panaudojimo efektyvumo kriterijus, taip pat nustatyti rodiklius, pagal kuriuos būtų vertinama vientisa objekto vertingųjų savybių išsaugojimo ir investicijų sukurtų kultūrinių, socialinių bei ekonominių pasekmių nauda. Prioritetas teiktinas vertingiausiems, numatomiems tvarkyti ir pagal poreikį viešam naudojimui pritaikyti, kultūros paveldo objektams. Tvarkybos ir pritaikymo darbams atlikti turi būti kooperuojamos ir kitų suinteresuotų šalių – savivaldybių, bendruomenių, juridinių ar fizinių asmenų lėšos. Įvertinus į šias priežastis, būtina tobulinti NKVAĮ teisinį reguliavimą, atskiriant valstybės institucijos – KPD ir vietos savivaldos administravimą kultūros paveldo objektų atžvilgiu, atsižvelgiant į objekto reikšmingumo lygmenį.

Iš valstybės biudžeto finansuojamos ir KPD administruojamos nekilnojamojo kultūros paveldo programos yra įgyvendinamos neturint ilgalaikės veiklos strategijos, kurioje būtų numatyti ne tik programų, bet ir KPD siektini rezultatai ir su jais susieti veiklos vertinimo kriterijai. Paveldotvarkos programos planuojamos vieneriems metams, nesiejant jų įgyvendinimo su ilgesniu laikotarpiu. Programos nėra suderintos ir susietos su kitomis nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos darbų intervencijomis, finansuojamomis iš ES struktūrinių fondų, EEE finansinių mechanizmų bei

intervencijomis, finansuojamomis iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai. Šios programos taip pat nėra suderintos su Kultūros paveldo objektų aktualizavimo 2014-2020 metų programa.

7.1.3. Bendradarbiavimo su kultūros paveldo objektų savininkais ir naudotojais stoka kultūros paveldo apsaugą daro deklaratyvia, menkai efektyvia. Kokybiška ir viešai prieinama metodinė informacija, suinteresuotų pusių konsultavimas apie kultūros paveldo apsaugos priemones ir būdus, taip pat dialogas su suinteresuotomis pusėmis turi tapti prevencijos priemonėmis prieš kultūros paveldo niokojimą. Šiam tikslui reikia efektyvinti finansinę paramą, plėtoti konsultacijų teikimą bei suinteresuotų visuomenės grupių įtraukimą į kultūros paveldo apsaugos valdymą. Pasyvus šių priemonių naudojimas, kai paskiriamos lėšos, tačiau kultūros paveldo objektų valdytojai apie tai informuojami minimaliai, būdų, kaip mažinti valdytojams taikomus reikalavimus neradimas ir šių priemonių neskaidrumas ir nepatrauklumas kultūros paveldo išsaugojimą paverčia valstybei sunkiai sprendžiamu uždaviniu.

7.1.4. Remiantis Europos Sąjungoje aktualiomis viešųjų paslaugų teikimo visuomenei nuostatomis, viešojo valdymo politikos pagrindinis tikslas yra orientuotas ne į valstybę, o į žmogų, todėl kultūros paveldo apsaugos politiką įgyvendinančios institucijos savo veiklos prioritetą turi skirti profesionaliai teikiamoms konsultacijoms bei imtis atsakomybės už paveldo panaudojimą ir investuotojų pritraukimą atsakingomis viešosiomis institucijomis. Tikėtina, kad aktyvi investuotojų paieška pagreitintų kultūros paveldo tvarkybos procesą ir leistų pasiekti aukštesnių tvarkybos rezultatų, atsižvelgiant į strateginį tikslą – išsaugoti kultūros paveldo jį aktualizuojant.

7.1.5. Valstybė nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkybai laiduoja dalinį finansavimą, todėl valstybės finansuojamose paveldotvarkos programose būtina numatyti kofinansavimo ribą. Dažnai valstybės skiriama subsidija sudaro 100 proc. kultūros paveldo objekto tvarkybai skiriamų lėšų. Kofinansavimo normos nustatymas, siekiant pritraukti nekilnojamojo kultūros paveldo objektų savininkų lėšų, sudarytų sąlygas efektyvesniam valstybės biudžeto lėšų panaudojimui. Pavyzdžiui, 2010-2014 m. Nekilnojamojo kultūros paveldo paveldotvarkos programai buvo pateikta paraiškų už 31,656 tūkst. eurų, o pareiškėjams išmokėta 7,967 tūkst. eurų, t.y. taikant neapibrėžto intensyvumo koofinansavimą, įgyvendinta tik 25 proc. valdytojų poreikių.

7.1.6. Būtina sukurti finansinių ir nefinansinių paskatų sistemą. Prie nefinansinių paskatų būtų galima priskirti turto konsolidaciją, paveldosaugos specialistų konsultacijas, metodinę pagalbą, vieno langelio principo įgyvendinimą derinant projektus ir išduodant leidimus, pagalbą surandant investuotojus ir pritraukiant lankytojus. Viena aktualiausių nefinansinių paskatų yra savalaikės, išsamios konsultacijos tvarkybos darbų klausimais, tvarkybos darbus kontroliuojančių institucijų siekis su valdytojais ieškoti teigiamai kultūros paveldo objektų būklę veikiančių sprendimų.

7.1.7. Būtina internete talpinti visus su paveldo tvarkyba susijusius dokumentus, skelbti atliktų paveldo tyrimų sąrašą ir valstybės bei savivaldybių lėšomis atliktų tyrimų sąrašus. Prie finansinių paskatų kultūros paveldo objektų valdytojams būtų galima priskirti: lengvatines paskolas, dalinį tvarkybos darbų finansavimą iš valstybės biudžeto, dalinį tvarkybos darbų išlaidų kompensavimą iš valstybės biudžeto, nekilnojamojo turto ir žemės mokesčio lengvatas, kurios padėtų kultūros paveldo objektų valdytojams sukaupiti objekto tvarkybai reikalingus finansiniu išteklius, sumažintų tvarkybos darbų finansinę naštą ir tikėtina, leistų pagreitinti tvarkybos procesus.

7.1.8. Ekonominis nuosmukis, emigracija, ribota motyvacija (menkos įsidarbinimo galimybės) lėmė vidutinės ir aukštos kvalifikacijų įvairių specializacijų nekilnojamojo kultūros paveldo specialistų kultūros paveldo sektoriuje trūkumą. Tokių specialistų rengimas ir tobulinimas, pagrįstas esamos mokymo sistemos ir darbo jėgos poreikio šioje srityje kompleksine analize, būtų vienas svarbiausių garantų pažangai ir jos tęstinumui kultūros paveldo srityje užtikrinti.

7.1.9. Visuomenės žinios ir savimonė lemia jos vystymosi pažangą ir darną. Istorinio ir kultūrinio sąmoningumo ugdymas, kuriant naujas ir tobulinant esamas priemones kultūros paveldo vėrcių supratimo stiprinimo, objektų naudojimo ir apsaugos procesuose, yra vienas svarbiausių valstybės identiteto bei konkurencingumo pagrindų. Šviečiamasis ir ugdomasis darbas turi būti plėtojamas nuo vietos jaunuomenės, bendruomenių, savivaldybių iki politikų ir tarptautinių investuotojų. Šiuo metu ateities kartoms saugomo kultūros paveldo apsaugos siekiai formuojami ir vykdomi uždarai, dalyvaujant tik valstybės institucijoms, neatsižvelgiant į visuomenės nuomonę. Į

ši procesą įtraukus visuomenę, būtų priimami labiau pagrįsti ir tvarūs sprendimai, nes jų vykdymas nebūtų svetimas konkrečių kultūros paveldo objektų aplinkoje esamoms bendruomenėms.

7.1.10. Siekiant, kad kultūros paveldo apsaugos viešojo valdymo rezultatai atitiktų visuomenės poreikius, būtinas visuomenės informavimas ir jos dalyvavimas priimant viešojo valdymo sprendimus. Viešojo valdymo institucijos, atsakingos už kultūros paveldo apsaugos įgyvendinimą ne visuomet skelbia visuomenei aktualią informaciją. Be to, vis dar nėra aiškių, efektyvių ir visuotinai priimtų konsultacijų su visuomene procedūrų. Siekiant didesnio visuomenės pasitikėjimo viešojo valdymo institucijomis, būtina tobulinti viešojo valdymo institucijų vykdomą kultūros paveldo apsaugos viešosios politikos įgyvendinimą, taip pat ir viešosios politikos formavimą ir viešojo valdymo rezultatų sklaidos procesus. Atsižvelgiant į tai, daug dėmesio turi būti skiriama kultūros paveldo apsaugos viešojo valdymo institucijų veiklos skaidrumo ir viešosios informacijos prieinamumo visuomenei užtikrinimui, visuomenės dalyvavimo viešojo valdymo sprendimų priėmimo, įgyvendinimo ir kituose procesuose skatinimui.

7.1.11. Būtina didinti viešojo valdymo institucijų, atsakingų už kultūros paveldo apsaugos politikos įgyvendinimą, visuomenei skelbiamos informacijos kokybę ir prieinamumą. Turi būti siekiama, kad viešoji informacija būtų aktuali visuomenei, skelbiama jai aiškia ir priimtina forma bei turiniu, tam panaudojant informacinių technologijų teikiamas galimybes. Būtina užtikrinti, kad visuomenė ne tik lengvai suprastų jai skelbiamą viešąją informaciją, bet ir galėtų ją lengvai naudoti komerciniais ir nekomerciniais tikslais.

7.1.12. Būtina siekti, kad visuomenė ne tik būtų informuota apie viešojo valdymo pokyčius, bet ir žinotų apie galimybes dalyvauti viešojo valdymo procesuose kultūros paveldo apsaugos srityje ir galėtų dalyvauti priimant viešojo valdymo sprendimus minėtoje srityje.

7.1.13. Siekiant plėtoti gyventojų ir vietos bendruomenių dalyvavimo viešajame valdyme iniciatyvas, būtina stebėti ir vertinti jų dalyvavimo viešajame valdyme iniciatyvas, veiksmingumą, skleisti gerąją viešojo valdymo institucijų praktiką.

7.2. Uždaviniai antrajam Programos tikslui pasiekti:

7.2.1. Pagerinti sąlygas visuomenei dalyvauti kultūros paveldo apsaugos viešojo valdymo procesuose.

Uždavinys bus įgyvendinamas šiomis pagrindinėmis kryptimis:

7.2.1.1. Siekti įtraukti į kultūros paveldo apsaugos planavimo bei įgyvendinimo procesus suinteresuotą visuomenę, savanorius, ekspertus, specialistus bei nevyriausybinės organizacijas;

7.2.1.2. Identifikuoti visuomenės grupes, turinčias glaudžiausią santykį su kultūros paveldo apsauga ir sukurti veiksmingas šių grupių informavimo ir konsultavimo priemones;

7.2.1.3. Plėtoti ir didinti nuolatinį dialogą su savivaldybėmis, vietos bendruomenėmis, kultūros paveldo objektų savininkais ir naudotojais, siekiant darnaus kultūros paveldo objektų pritaikymo ir naudojimo vietos bendruomenių kultūros, socialiniams bei ekonominiams poreikiams;

7.2.1.4. Tobulinti viešosios informacijos apie atsakingų institucijų vykdomas nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos priemones prieinamumą.

7.2.2. Didinti investicijų panaudojimo efektyvumą ir vertinimą kultūros paveldo objektuose bei gerinti paskatų sistemą, susijusią su kultūros paveldo objektų tvarkyba.

Uždavinys bus įgyvendinamas šiomis pagrindinėmis kryptimis:

7.2.2.1. Nustatyti aiškius kultūros paveldo objektų, finansuotinių iš valstybės biudžeto, atrankos kriterijus ir tvarką;

7.2.2.2. Sukurti mechanizmą, kurio pagalba būtų analizuojama ir vertinama privačių investicijų poreikiai ir galimybės kultūros paveldo tyrimams atlikti, objektų tvarkybai, pritaikymui, naudojimui, ir kuris skatintų tokių investicijų pritraukimą;

7.2.2.3. Nustatyti viešųjų lėšų naudojimo kultūros paveldo objektų tyrimams ir tvarkybai tiesioginio bei pridėtinės kultūrinės, socialinės ir ekonominės naudos efektyvumo vertinimo kriterijus;

7.2.2.4. Sukurti techninių konsultacijų ir profesinės pagalbos teikimo sistemą, sudarančią prielaidas gerinti kultūros paveldo objektų priežiūros ir tvarkybos kokybę, o taip pat keistis suinteresuotų pusių gerąja praktine patirtimi;

7.2.2.5. Tobulinti lengvatų (mokestinių ir administracinių) ir minimalaus finansinio skatinimo (seed money) mechanizmą, kurio pagalba savivaldybėms, įvairioms organizacijoms ir privačiam sektoriui būtų sudaromos palankios sąlygos planuoti ir skirti lėšas (investuoti) kultūros paveldo tyrimams, atskleidimui, tvarkybai ir pritaikymui;

7.2.2.6. Sukurti skatinimo tinkamai prižiūrėti ir naudoti kultūros paveldo objektus sistemą, skirtą kultūros paveldo objektų valdytojams ir naudotojams.

7.2.3. Tobulinti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų rengimą bei ugdyti visuomenės sąmoningumą kultūros paveldo išsaugojimo srityje.

Uždavinys bus įgyvendinamas šiomis pagrindinėmis kryptimis:

7.2.3.1. Skatinti tarpdisciplininių mokslinių tyrimų vykdymą, skiriant tam tinkamą dėmesį ir siekti pakankamo finansavimo, taip sudarant galimybę juose dalyvauti optimaliam studentų skaičiui;

7.2.3.2. Skatinti glaudų akademinio ir profesinio kultūros paveldo sektorių specialistų bendradarbiavimą, inicijuojant atitinkamas, praktinius paveldosaugos sektoriaus poreikius atliepiančias, mokslines programas (bendradarbiaujant su Švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvos mokslo taryba);

7.2.3.3. Skatinti ir remti pradedančiųjų ir pažengusių kultūros paveldo apsaugos specialistų kvalifikacijos kėlimą;

7.2.3.4. Periodiškai analizuoti kultūros paveldo tyrėjų, tvarkybos ir vadybos specialistų rinkos poreikį ir siekti jos pagrindu tikslinti specialistų rengimo kryptis;

7.2.3.5. ES šalių pažangios patirties pavyzdžiu, bendradarbiaujant su Švietimo ir mokslo ministerija, siekti, kad vaikų ir jaunimo švietimo ir ugdymo procese didesnis dėmesys būtų skiriamas kultūros paveldui.

III. SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS IR STEBĖSENA

8. Programa įgyvendinama pagal Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu tvirtinamą trimetį veiksmų planą, kuriame nurodomos Programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimui numatytos priemonės ir atsakingi vykdytojai. Priemonės planuojamos atsakingų vykdytojų strateginiuose/metiniuose planuose. Programos 1 priede pateikta trimečio veiksmų plano tikslai, uždaviniai, veiksmai, įgyvendinančios institucijos, įvykdymo terminai, o Programos 2 priede – trimečio veiksmų plano įgyvendinimo tikslai, uždaviniai, vertinimo kriterijai, įgyvendinančios institucijos ir siekiamos jų reikšmės.

9. Programos įgyvendinimas finansuojamas iš atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme atitinkamoms institucijoms, atsakingoms už Programos tikslų siekimą ir uždavinių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kitų teisėtai gautų lėšų.

10. Programos įgyvendinimą koordinuoja ir stebėseną vykdo Kultūros ministerija. Išvadas kultūros ministrui dėl Programos įgyvendinimo teikia iš Kultūros ministerijos atstovų sudarytas Programos įgyvendinimo stebėsenos darbo grupė (toliau - Darbo grupė).

11. Programos priede nurodytos už Programos veiksmų įgyvendinimą atsakingos institucijos kasmet iki sausio 25 d. pateikia Darbo grupei praėjusių metų Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijų reikšmes, informaciją apie veiksmų įgyvendinimą, pasiektus rezultatus, įgyvendintus projektus, kilusias problemas. Darbo grupė turi teisę einamaisiais metais paprašyti atsakingų institucijų pateikti informaciją apie Programos įgyvendinimo eigą.

2016 - 2018 METŲ VEIKSMŲ PLANO TIKSLAI, UŽDAVINIAI, VEIKSMAI, ĮGYVENDINANČIOS INSTITUCIJOS, ĮVYKDYMO TERMINAI

Tikslo, uždavinio pavadinimas	Veiksmai	Įgyvendinanti institucija	Įvykdymo terminas (metai)
Programos strateginis tikslas - išsaugoti nekilnojamąjį kultūros paveldą, racionaliai išnaudojant valstybės išteklius ir įtraukiant dalyvauti visuomenę			
1 Tikslas			
1. Siekti visuomenės poreikius atitinkančio ir į rezultatus orientuoto bei įrodymais grįsto viešojo valdymo nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos srityje			
Uždaviniai			
1.1. Spartinti kultūros paveldo apskaitos procesą ir tobulinti Kultūros vertybių registrą (toliau – Registras)	1.1.1. Patikslinti vertingųjų savybių sąvokos apibrėžimą Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme (toliau - NKPAĮ), patikslinti nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašą, nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto formą bei vertinimo tarybos akto pildymo tvarką, pavyzdinius nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos nuostatus, parengti kultūros paveldo objektų ir vietovių, kuriems nenustatytos vertingosios savybės, reikšmingumo lygmens nustatymo metodiką.	Kultūros ministerija	2016
	1.1.2. Parengti paraišką Europos Sąjungos finansavimui gauti, siekiant užpildyti Registrą duomenimis, orientuotais į kultūros paveldo apsaugos ir paveldo aktualizavimo politikos tikslų formavimą ir įgyvendinimą, pasinaudojus Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto teikiama parama.	Kultūros ministerija Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – KPD)	2016
	1.1.3. Paspirtinti Registre įrašytų nekilnojamųjų kultūros vertybių	Kultūros ministerija,	2016-2018

	vertingųjų savybių nustatymo ir tikslinimo procesą, pasinaudojant investicijomis, perskirstant finansinius išteklius, teisės aktų nustatyta tvarka vykdant viešuosius paslaugų pirkimus ir kitais būdais.	KPD, Savivaldybės	
	1.1.4. Sudaryti galimybę kultūros paveldo išsaugojimu suinteresuotai visuomenei teikti KPD trūkstamą informaciją Registrui: pateikti atsiliepimus apie kultūros paveldo objektus ir įkelti jų nuotraukas Kultūros paveldo elektroninių paslaugų informacinėje sistemoje (toliau - KPEPIS).	KPD	2016-2018
	1.1.5. Tikslinti arba nustatyti (jei nėra nustatyta) Registre esančių kultūros paveldo objektų – pavienių ar į kompleksą įeinančių pastatų (toliau – Paveldo pastatai) vertingąsias savybes ir teritorijos ribas, prioritetą skiriant Paveldo pastatams, į kurių tvarkybos darbus planuojama investuoti.	KPD Savivaldybės	2016-2018
	1.1.6. Perkelti į Registrą Kultūros paveldo centre turimų ir dar neperkeltų nekilnojamųjų kultūros vertybių dosjė duomenis.	KPD	2016
	1.1.7. Parengti kultūros paveldo objektų valdytojų išankstinio informavimo apie objektų įrašymą į Registrą (iki įrašymo, po įrašymo ir tikslinant vertingąsias savybes) ir suinteresuotos visuomenės dalyvavimo kultūros paveldo išsaugojimo planavimo procese tvarkos aprašą.	Kultūros ministerija KPD	2016
	1.1.8. Sukurti automatinę sąveiką tarp Registro ir Nekilnojamojo turto registro	KPD Kultūros ministerija	2016 - 2017
1.2. Tobulinti teritorijų planavimo dokumentų ir apsaugos reglamentų rengimo procesus bei efektyviau vykdyti stebėseną	1.2.1. Parengti kultūros paveldo vietovių ir kultūros paveldo objektų sąrašus 3-jų metų laikotarpiui, pagal kuriuos prioriteto tvarka būtų rengiami specialieji planai ir apsaugos reglamentai, atsižvelgiant į tvarkybos ir darnios plėtros procesus, kultūros paveldo objektų valdytojų poreikius ir galimybes, bei terminus šiems dokumentams parengti	KPD Savivaldybės	2016
	1.2.2. Tarp institucijų suderinti saugomose teritorijose esančių kultūros paveldo objektų apsaugos ir tvarkymo prioritetus, siekiant kompleksiskai vykdyti kultūros paveldo apskaitą, specialiojo teritorijų planavimo dokumentų ir apsaugos reglamentų rengimą bei kultūros paveldo objektų tvarkymą	Aplinkos ministerija Kultūros ministerija Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba KPD	2016-2018
	1.2.3. Parengti kultūros paveldo objektų apsaugos reglamentus ir kultūros paveldo vietovių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus	KPD Savivaldybės	2016-2018

	1.2.4. Rengti ir kasmet viešai skelbti kultūros paveldo vietovių, kompleksų ir objektų, kuriems vykdoma stebėseną, sąrašą	KPD Savivaldybės	2016-2018
	1.2.5. Atlikti kultūros paveldo vietovių, kompleksų ir objektų stebėseną, prioritetą teikiant Paveldo pastatams, o netinkamai laikomų (neprižiūrimų) Paveldo pastatų stebėseną vykdyti nuolat.	KPD Savivaldybės	2016-2018
	1.2.6. Atlikti kultūros paveldo tvarkybos reglamentų ir statybos techninių reglamentų suderinamumo analizę.	Kultūros ministerija	2016-2017
2 Tikslas			
2. Siekti didesnio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos viešojo valdymo procesų atvirumo ir aktyvaus visuomenės dalyvavimo			
Uždaviniai			
2.1. Pagerinti sąlygas visuomenei dalyvauti kultūros paveldo apsaugos viešojo valdymo procesuose.	2.1.1. Teikti nuolat atnaujinamą informaciją - gaires kultūros paveldo objektų savininkams ir naudotojams apie kultūros paveldo reikšmę, jo išsaugojimo svarbą ir panaudojimo galimybes naudojant KPEPIS	KPD	2016-2018
	2.1.2. KPD interneto svetainėje nuolat viešai skelbti kultūros paveldo objektų, kuriems einamaisiais metais skirtos arba neskirtos valstybės lėšos tyrimams, projektavimo ir tvarkomiesiems paveldosaugos darbams, sąrašus	KPD	2016-2018
	2.1.3. Parengti ir įgyvendinti bendrus tarpinstitucinius sklaidos projektus, populiarinančius Lietuvos kultūros paveldą, įtraukiant vietos bendruomenės prisidėti pritaikant kultūros paveldo objektus visuomenės reikmėms	Kultūros ministerija KPD Žemės ūkio ministerija Švietimo ir mokslo ministerija Aplinkos ministerija Savivaldybės	2016-2018
	2.1.4. Įtraukti į paveldosaugos sprendimų priėmimą kompetentingus paveldosaugos ir kitų sričių specialistus, suformuojant nepriklausomą patariamąją ekspertų instituciją	Kultūros ministerija	2017
	2.1.5. Viešai skelbti investuotojams bei nekilnojamojo kultūros paveldo valdytojams aktualią nuolat atnaujinamą informaciją apie tarptautines ir nacionalines finansinės paramos galimybes, tam pagal galimybes pasinaudojant KPEPIS, KPD interneto svetaine, žiniasklaidos priemonėmis.	KPD	2016-2018

	2.1.6. Nuolat pildyti juridinių asmenų, suinteresuotų kultūros paveldo apsauga ir dėl to pateikusių prašymą KPD, sąrašą, kuriuo remiantis KPD informuotų šiuos juridinius asmenis apie rengiamus periodinius pasitarimus, konsultacijas, seminarus, konferencijas.	KPD Savivaldybės	2016-2018
	2.1.7. Organizuoti profesionalius konsultacinius renginius investuotojams, bendruomenėms ir kitoms kultūros paveldo apsauga suinteresuotoms visuomenės grupėms	KPD Kultūros ministerija Savivaldybės	2016-2018
2.2. Didinti investicijų panaudojimo efektyvumą ir vertinimą kultūros paveldo objektuose bei gerinti paskatų sistemą, susijusią su kultūros paveldo objektų tvarkyba	2.2.1. Parengti nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos finansinių ir nefinansinių paskatų sistemos teisinį reguliavimą (keičiant šiuo metu galiojantį NKPAĮ teisinį reguliavimą) nustatant kofinansavimo ribą bei jos įgyvendinimo vertinimo kriterijus (rodiklius), prioritetą teikiant tyrimams, konservavimui ir restauravimui	Kultūros ministerija	2016
	2.2.2. Tikslinti NKPAĮ ir išlaidų už tvarkybos darbus kultūros paveldo objektų valdytojams kompensavimo tvarką, nustatant galimybę taikyti išankstinio apmokėjimo būdą	Kultūros ministerija	2016
	2.2.3. Parengti konkretiems kultūros paveldo objektams -Paveldo pastatams rekomendacijas (kartu su vertinimo tarybos aktu ir informacija apie atliktus ir/ar reikiamus atlikti tyrimus), kaip pritaikyti juos naudoti vienai ar kelioms veikloms.	KPD	2018
2.3. Tobulinti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų rengimą bei ugdyti visuomenės sąmoningumą kultūros paveldo išsaugojimo srityje	2.3.1. Sudaryti sutartis su prioritetiniais socialiniais partneriais - aukštojo mokslo ir kitomis mokslo įstaigomis, galinčiomis vykdyti kultūros paveldo mokslinius tyrimus, rengiančiomis šios rities specialistus.	Kultūros ministerija KPD	2016-2018
	2.3.2. Atnaujinti Paveldo studijų krypties ir kitų su kultūros paveldo apsauga susijusių studijų kryptių aprašus pasitelkiant Kultūros ministerijos ir kitų suinteresuotų institucijų atstovus.	Švietimo ir mokslo ministerija Kultūros ministerija KPD	2016-2017

**2016 - 2018 METŲ VEIKSMŲ PLANO ĮGYVENDINIMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI, VERTINIMO KRITERIJAI, ĮGYVENDINANČIOS
INSTITUCIJOS IR SIEKIAMOS JŲ REIKŠMĖS**

Tikslo, uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijaus reikšmė			Įgyvendinanti institucija
		2016 metai	2017 metai	2018 metai	
Programos strateginis tikslas - išsaugoti nekilnojamąjį kultūros paveldą, racionaliai išnaudojant valstybės išteklius ir įtraukiant dalyvauti visuomenę	Kultūros paveldo objektų valdytojų ir tvarkybos darbų projektuotojų (tikslinė grupė) nuomonė apie kultūros paveldo apsaugos paslaugų kokybės pokyčius (tikslinės grupės dalis mananti, kad paslaugų kokybė gerėja) (procentai)	~* ¹	30	~*	
1 Tikslas					
1. Siekti visuomenės poreikius atitinkančio ir į rezultatus orientuoto bei įrodymais grįsto viešojo valdymo nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos srityje	1. Kultūros paveldo objektų ir vietovių vertingųjų savybių nustatymo, apsaugos reglamentų ar specialiųjų planų parengimo ir būklės užfiksavimo apimčių įvykdymas (procentai)	100	100	100	
Uždaviniai					
1.1. Spartinti kultūros paveldo apskaitos procesą ir tobulinti Kultūros vertybių registrą (toliau – Registras)	1.1.1. Kultūros paveldo objektų ir vietovių, kurie turi nustatytas vertingąsias savybes, dalis nuo Registre esančių objektų ir vietovių, kuriems vertingosios savybės nėra nustatytos (procentai)	36	44	52	KPD Savivaldybės
	1.1.2. Apskaitos duomenų neturinčių kultūros paveldo objektų, kuriems bus parengtos/patikslintos vertingosios savybės ir apibrėžtos teritorijos ribos, dalis nuo objektų, kuriems einamaisiais metais rengiama/tikslinama apskaitos dokumentacija (procentai)	5	8	10	KPD Savivaldybės
	1.1.3. Kultūros paveldo objektų - pastatų, kuriems nustatytos vertingosios savybės ir teritorijų ribos, skaičius (vienetai, skaičiuojant objektų unikaliais kodais)	400	400	400	KPD
	1.1.4. Sunykusių arba neišlikusių kultūros paveldo	80	90	100	KPD

¹ * Tyrimas atliekamas kas trejus metus

	objektų, kuriems panaikinta teisinė apsauga, skaičius (vienetai)				
	1.1.5. Kultūros paveldo objektų, kurių dosjė duomenys per metus perkelti į Registrą, skaičius (vienetai)	600			KPD
1.2. Tobulinti teritorijų planavimo dokumentų ir apsaugos reglamentų rengimo procesus bei efektyviau vykdyti stebėseną	1.2.1. Valstybės saugomų kultūros paveldo objektų, kuriems parengti apsaugos reglamentai, dalis nuo visų į prioritetinį 3-jų metų laikotarpio sąrašą įtrauktų objektų skaičiaus (procentai)	15	40	45	KPD Savivaldybės
	1.2.2. Parengtų specialiųjų planų dalis nuo einamaisiais metais rengiamų urbanistinių vietovių teritorijų planavimo dokumentų skaičiaus (procentai)	10	15	20	KPD
	1.2.3. Stebimų netinkamai laikomų (neprižiūrimų) kultūros paveldo objektų, kurių stebėseną vykdoma nuolat, skaičius (vienetai)	40	50	50	KPD Savivaldybės
2 Tikslas					
2. Siekti didesnio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos viešojo valdymo procesų atvirumo ir aktyvaus visuomenės dalyvavimo	2. Kultūros paveldo pastatų valdytojų, žinančių apie galimybes ir būdus, kaip gauti informaciją ir teikti siūlymus kultūros paveldo apsaugą administruojančioms viešojo valdymo institucijoms, dalis (procentai)	_**	** ²	_**	
Uždaviniai					
2.1. Pagerinti sąlygas visuomenei dalyvauti kultūros paveldo apsaugos viešojo valdymo procesuose.	2.1.1. Kultūros paveldo elektroninių paslaugų informacinės sistemos (KPEPIS) ir KPD interneto svetainės lankytojų skaičiaus augimas (procentai)	5	5	5	KPD
	2.1.2. Parengtų ir įgyvendintų bendrų tarpinstitucinių projektų skaičius (vienetai)	2	3	4	Kultūros ministerija KPD Žemės ūkio ministerija Švietimo ir mokslo ministerija Aplinkos ministerija Savivaldybės
	2.1.3. Kasmet surengtų profesionalių konsultacinių	1	2	3	KPD

^{**2} Vertinimo kriterijaus reikšmė bus nustatyta 2017 m. atlikus tyrimą. Tyrimas bus atliekamas kas trejus metus

	renginių: mokymų, seminarų, kuriuose dalyvauja ne mažiau, kaip 30 žmonių, skaičius (vienetai)				Kultūros ministerija Savivaldybės
2.2. Didinti investicijų panaudojimo efektyvumą ir vertinimą kultūros paveldo objektuose bei gerinti paskatų sistemą, susijusią su kultūros paveldo objektų tvarkyba	2.2.1. Kultūros paveldo objektų valdytojų, teikiančių paraiškas KPD gauti dalinį finansavimą ar kompensaciją už patirtas išlaidas, skaičiaus didėjimas kiekvienais metais (procentai)	5	5	5	KPD
	2.2.2. Kultūros paveldo objektų, kuriems parengtos rekomendacijos, kaip objektą tinkamai pritaikyti naudojimui, skaičius (vienetai)			3	KPD
2.3. Tobulinti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistų rengimą bei ugdyti visuomenės sąmoningumą kultūros paveldo išsaugojimo srityje	2.3.1. Mokslo įstaigų, kurios aktyviai dalyvauja kultūros paveldo išsaugojimo srityje, skaičius (kaupiamieji vienetai)	2	4	6	Kultūros ministerija KPD